

Örneğin, Ankara'da görevli bir memur 11 Nisan 2011 günü saat 10.00 da Ankara dan Kırıkkale'ye gider ve saat 14.00 geri dönerse öğle yemeği (saat 13.00) zamanını dışarıda geçirdiğinden 1/3 oranında harcırahı hak eder. Eğer bu memur saat 15.00 da gidip saat 20.00 da geri dönseydi akşam yemeği (saat 19.00) zamanını dışarıda geçirdiğinden 1/3 oranında harcırahı hak ederdi. Şayet bu memur saat 10.00 da gidip saat 21.00 da dönseydi, öğle ve akşam yemekleri (saat 13.00 ve saat 19.00) zamanlarını dışarıda geçirdiğinden 2/3 oranında harcırah hak ederdi.

Yani, 11 Nisan 2011 günü saat 10.00 da görev yeri Ankara'dan ayrılan ve Kırıkkale' ye giden memur saat 23.00 geri dönerse 2/3 oranında harcırah alır. Eğer bu memur geceyi de geçirirse yani sabah saat 07.30 da geri dönerse tam gün harcırah alır. Burada tarihin 12 Nisan olması veya tarihin değişmesi ön planda değildir. Sadece gecenin geçmesi söz konusu olmaktadır.

Günlük harcırahın üç bölümde değerlendirildiğini, bunların öğle (saat 13.00) yemeği, akşam (saat 19.00) yemeği ve gecenin geçirilmesi olarak daha önce açıklamıştık. Bu açıdan bakarak birkaç örnekle gece harcırahını açıklayalım.

Örneğin saat 20.00 de görev yerinden ayrılan ve Ankara'dan Kırıkkale'ye giden memur saat 23.30 da geri dönerse harcırah alamaz çünkü Kanunda geçen öğle (saat 13.00) yemeği, akşam (saat 19.00) yemeği ve gecenin geçirilmesi söz konusu değildir. Şayet bu memur saat 23.30 de değil de gecenin devamı olan saat 02.00 de geri dönseydi yine Kanunda geçen öğle (saat 13.00) yemeği, akşam (saat 19.00) yemeği ve gecenin geçirilmesi zamanlarından birisi geçmediğinden harcırah alması mümkün değildir. Burada tarih değişmiş olmakla birlikte Kanunda geçen gece kavramı gerçekleşmemiştir. Harcırah ancak gecenin bitmesi gün doğması sonrasında gerçekleşir. Başka bir deyişle söz konusu kişi şayet saat 07.30 da geri gelseydi tam gün harcırahını alacaktı.

Örneğimizde geçen memur 11 Nisan 2011 günü saat 10.00 Ankara'dan hareketle Kırıkkale'ye gidip 12 Nisan 2011 günü saat 11.00 da geri dönseydi ne olurdu. Burada gidiş dönüş arası süre 25 saattir. Harcırahta 24 saat dolması durumunda artık 39. maddeden bahsedemeyiz.

Yine gecenin geçirilmesi ve tarihin değişmesi durumunda da artık 39. Maddeden bahsetmek mümkün değildir.

Karşımıza 6245 sayılı Harcırah Kanununun 43.maddesi çıkmaktadır.

6245 sayılı Harcırah Kanununun 43. Maddesinde, "Seyahat günlerine ait yevmiyeler, seyahat edilen vasıtanın hareket saatinden gidilecek yere muvasalat saatine kadar geçen her 24 saat için hesap olunur. Bu süreden az devam eden seyahatler bir gün itibar olunur. Seyahat müddetinin her 24 saati aşan kesri tam gün sayılır." denmektedir.

Burada tüm şifre kanunun içerisinde bulunmaktadır. O da 24 saattir. Kanunun iki yerinde geçen 24 saat kelimesi kanunun özünü oluşturmaktadır. Yani bir günden fazla süreli seyahatlerde 24 saat dikkate alınacaktır. Seyahatin 24 saatten fazla sürmesi halinde ise kanunda geçen her 24 saat ve kesri dikkate alınacaktır.

Burada 24 saatte bir günlük harcırah oluşur. İkinci bir 24 saatte ikinci bir gün harcırahı, üçüncü bir 24 saatte üçüncü bir gün harcırahı?Daha tahakkuk eder, Saat kesirlerinde ise, kesir bir gün olarak değerlendirilir.

Şimdi daha iyi anlaşılması açısından önceki örneğimizden hareketle kanun maddesini açıklayalım. Örneğin 11 Nisan 2011 günü saat 16.00 da Ankara'dan Kırkkale'ye hareket eden memur, 12 Nisan 2011 günün saat 15.00 da geri dönerse bir gün harcırah alır.

Bu seyahatte iki ayrı tarih oluşmuş olsa da 24 saat dolmamıştır. Burada harcırahın oluşmasında iki ayrı gün olmasının, seyahatin 24 saati aşmamasından dolayı bir önemi yoktur. Şayet bu memur saat 15.00 yerine saat 17.00 da geri dönseydi (geçen süre 24 saat + 1 saat) Kanun maddesinde geçen her 24 saat ve kesri esasına göre iki günlük harcırah alacaktır. İki günlük harcırah ertesi gün saat 15.59 a kadar devam edecektir. Saat 16.00 yı geçmesi halinde üçüncü gün harcırahı?.Alması şeklinde gerçekleşecektir.

Harcırah Kanununun 43. maddesine göre bir tam gün +1/3 veya +2/3 gibi bir esas söz konusu olamaz. Bir tam günlük harcırahtan sonra yine 24 saat ve kesri esasına göre bir tam gün harcırah tahakkuk eder.

Harcırahın tahakkukunun 24 saat ve kesrinde seyahat gününün sayısının (10 gün, 20 gün, 30 gün, 40 gün) bir önemi yoktur.

Harcırahın kanunun gerek 39. maddesi ve gerekse 43. maddesi esasına göre doğru hesaplanması ancak memurun harcırah beyanında gidiş ve dönüş saatlerini beyan etmesi ile mümkün olacaktır.

Lutfi GÜLŞAN
OGM Müfettişi

<https://www.memurlar.net/haber/194962/yurtici-sehayat-halinde-harcirah-uygulamasi-nasil-olmalı.html>